

سک‌نی ژن له سرده مه جياواز ه کا ندا . . هسو ب سک‌نی

به تو ژينه وهی ورد له ژگاری ابردوو ز لایه نی شراوهی م ژووی
ووداوه کا نمان ب دهرده کهو و ناوهر کی بابه ته کان زیاتر ب مان
وون ده ب ته وه، یه ک لهو بابه تانهی ده مانه و ئا مازهی ب بکه یین
دهرباره ی ژن و ک شه کانی به پی سهرده مه کان، ئه و ق ناغانه ی ژن
پیدا ت پیه یوه، ته نانه ت ئه فسانه کانی پوه نندیدار به و بابه تانه وه
پیو یسته ل ک پینه وهی وردی له سهر بکر. دیاره سهرده م ک ژن هم
له ناو خزان و هم له ک مه گادا پایه کی بهرزی هه بووه، ته نانه ت
له سهرده م کدا مر ق ب ته فسیرکردنی دیارده سروشتیه کان په نای ب
پهرستنی ژن بردوووه و په یکه ری ب دروست کردوووه، ئه و ق ناغه
به که لتوری ژنسالاری ناسراوه، ژن خاوه نی و ز و پیرزی بووه، ئه مه ش
به هی ق ناغی پ شتر، که مر ق له ئه شکوت و اوشکاره وه، گه شه ی کردو
هه نگا وینا به ره و ش وه ژیانی تازهو پ شکوتوتر، وه کو چاندنی زهوی
و کشتوکا کردن و ما یکردنی گیانداران و نیشته جیوونی له شو لکی
دیاریکراودا، ژن ت پیدا ی سهره کی و بهرچاوتری گ اوه، به پی
ل ک پینه وه کان له وه به دواوه پ گهی ژنان له پیاوان فراوانتر بوو،
چونکه له ئهرکی چاود ری و سهر په رشتیکردن و به و چوونی ژیان
له پیاوان ل ها توو تر بوو، یان باب م ئهرکی زیاتری که وته سهرشان،
ب یه به ش کی ز له ئه ر و ب یاره کانی ک مه گایان گرت ه ده ست،
سهره ای ئه وهی پیاو ز ربهی لایه نه کانی ژیانی بهرزه فت کردوووه،
به مام له هه ند ک سهرده م و ک مه گا و ناوچه ی جیاوازدا هه و و چالاکی
له کاردا بووه، ب سه لماندنی و پ گهی ژن له ک مه گادا، وه کو
پ گهی خوا ژنی خ شه ویستی و جوانی (عه شتار) ی میس پ تامیا و خاتو
خواوه ند (انانا) ی سومه ری و (ئه فر دت) ی ی نانی ک و (قین س) ی
مانی و (ئانهی تا) ی ئ رانی و هتد، مه به ستیان بووه ژن ب
ووناکی (نوری) خودا کان بگ نه وه و هه و یانداوه توانای ژن
له ئا فراندنی مر قدا، وه ک سهرچاوه ی ژیان و زاو ز نیشان بدهن و
بیخه نه خرمه ت به ه زی پ گهی ژنانه وه.

ئم ق ناغه سهدان سا در ژهی ک شاوه، به مام به هی گ اونی
بارود خی ک مه لایه تیه وه، ژن نه ی توانی تاسهر پار ژگاری له به ها کانی
پ گهی خ ی بکا و پله که ی خ ی له ده ست داوه، به هی مامه ی خ ویستی
پیاوان و سوود بینین له به ه زی جهسته یان، به هی خوداوه ندی ده ستر کرد

و ئایینه ئاسمانییه‌کان، جگایان به‌ژنان له‌فکرد و ده‌سه‌باتی پیاو زیادی کرد، نه‌ریتی پیاوسالاری به‌ده‌رکه‌وت و ژن پله‌یه‌ک که‌وته‌نه‌ دوا‌ی پیاوانه‌وه، ئیتر ق‌ناخ به‌ق‌ناخ پ‌گه‌ی ک‌مه‌ایه‌تی ژن هم له‌ک‌مه‌گا و هم له‌خ‌زان و بنه‌ما‌ه دابه‌زی.

ق‌ناغی دواتر ره‌وتی گ‌انکاریه ک‌مه‌ایه‌تیه‌کان به‌قازانجی پیاو بووه و له‌ک‌مه‌گادا پله‌ی به‌رزی به‌ده‌ست ه‌ناوه، له‌به‌رامبه‌ردا پ‌گه‌ی ژن دابه‌زی و که‌وته‌ دوا‌ی پیاوانه‌وه، دواتر گه‌یشته ق‌ناغی چه‌وساندنه‌وه و سووکایه‌تی و زینده‌به‌چا کردن. ئهم ق‌ناغه ب‌ماوه‌ی هه‌زاران سا به‌رده‌وام بووه‌و پیاوان پار‌زگاریان له‌پله‌ی خ‌یان کردووه‌و تائ‌ساش له‌سه‌ر هه‌مان چکه به‌رده‌وامی هه‌یه. له‌استیدا ئهم بارود‌خه ب‌هیچ لایه‌ن‌ک ج‌گای شانازی و سه‌رکه‌وتن نییه، چونکه مر‌ق‌بونه‌وه‌ر‌کی ک‌مه‌ایه‌تیه و به‌ت‌که‌اوی پ‌که‌وه‌ ده‌ژین و ته‌واوکه‌ری یه‌کترن، هه‌رچه‌ند له‌باری فیس‌ل‌ژی و سایک‌ل‌ژییه‌وه له‌یه‌کتری جیا‌وا‌زبن، به‌ام له‌ک‌تاییدا هه‌ردووکیان دوولایه‌نی بنیاتنه‌ری مر‌ق‌ایه‌تین.

گ‌انکاریه ک‌مه‌ایه‌تیه‌کان له‌به‌رده‌وامی چ‌زگاری ا‌بردوو له‌پ‌گه‌ی ژندا ر‌ی به‌رچاوی گ‌اوه، چ‌یر‌که ئه‌فسانه‌یه‌یه‌کان که‌تا‌اده‌یه‌کی ز‌ر له‌ش‌وه‌ی ژیا‌نی استه‌قینه‌ی ئاده‌میزاد نزیک بوون، به‌ره‌می گ‌انکاریه ک‌مه‌ایه‌تیه‌کان و بارود‌خی ژیا‌نی را‌بردوو به‌هه‌ند‌ک زیادوکه‌م به‌چینی داها‌تووی سپاردووه، ب‌گومان ئه‌فسانه‌کان له‌ناوچه‌یه‌که‌وه ب‌ناوچه‌یه‌کی دیکه جیا‌وا‌زه، سه‌ره‌ای ئه‌وه‌ش داستانه‌ قاره‌مان‌تیه‌کان و چ‌یر‌که راسته‌قینه و ئه‌وینداریه‌کانی مر‌ق‌، هه‌ر کامیان پله و پ‌گه‌ی ژن له‌سه‌رده‌می خ‌یدا دیاری ده‌کات.

پ‌گه‌ی ژن و ئایین

ئایینه‌کان به‌گشتی و ئایینه ئاسمانییه‌کان به‌تایبه‌تی ز‌رت‌ترین جه‌ماوه‌ر و شو‌نکه‌وتویان هه‌یه، ده‌رباره‌ی مر‌ق‌ به‌گشتی و ژن به‌تایبه‌تی ت‌وانینی جیا‌وا‌زیان هه‌یه، هه‌و‌ستی هه‌موو ئایینه‌کان سه‌باره‌ت به‌ژن تا‌اده‌یه‌ک وه‌کو یه‌ک بووه، سه‌باره‌ت به‌وه‌ی تا‌کو ئ‌ستاش له‌چاخی پیاوسالاری داین، ئایینه‌کان ت‌وانینی به‌رچاویان له‌ه‌ز و ده‌سه‌باتی پیاو گر‌داوه به‌ه‌ز‌کی میتافیزیکی خ‌واییه‌وه.

ئایینی ئیسلام له‌هه‌موو ئایینه‌کانی دیکه زیاتر ئاو‌ی له‌ژن داوه‌ته‌وه، ب‌گومان له‌سه‌رده‌می خ‌یدا ئایینی ئیسلام گه‌وره‌ترین چاکسازی له‌و‌باتی عه‌ره‌ب و هه‌ند‌ له‌و‌اتانی ئیسلامی کردووه، ئایینی ئیسلام یاسا‌کانی چه‌ندان ژنی ب‌یه‌ک پیاو قه‌ده‌غن کرد و دایه‌زانده ئاستی چوار ژنی و گه‌وره‌ترین گ‌انکاری ئایینی، کومه‌ایه‌تی ... هتد پ‌که‌نا. به‌ام

ههروهك دینه‌كانی دیکه له‌سه‌ره‌تاوه پشٹیوانی به‌ه‌زی له‌و سیستمه ک‌مه‌ایه‌تیه‌ی پ‌ش‌خ‌ی کرد، وه‌ك: پ‌كه‌ن‌انی خ‌زان و ژیا‌نی ژن و م‌ردایه‌تی، خاوه‌نداریه‌تی و کاروباری ئابوری هتد... ب‌ پ‌اوان دیاری کردووه.

هه‌ب‌ه‌ت ده‌ب‌ ئه‌وه له‌به‌رچاوب‌گرین سنوردارکردنی هه‌س‌وکه‌وتی م‌ر‌ف‌ له‌ئاینه‌کاندا نه‌ك ب‌ ژنان، به‌‌کو ب‌ پ‌یاوانیش له‌ز‌ر‌ك له‌و ب‌وارانه‌ی دیاریکراون، وه‌کو ژنان ئه‌وانیش ده‌گر‌ته‌وه، چونکه به‌‌وای ئاینه‌کان له‌ناوئازادی ره‌هاو ب‌ سنوردا م‌ر‌ف‌ به‌هاوئاکاری شیاوی خ‌ی له‌ ده‌ست ده‌دات.

ئاینه‌کانی دیکه له‌دوای رینسانس له‌به‌رنامه‌ی خ‌یا‌ندا چاکسازی دینیان ئه‌نجامداوه. ئایینی ئیسلام هه‌رچه‌نده ی‌ف‌رمخوازه ئیسلامیه‌کان هه‌ند‌ك گ‌گ‌انکاریان ده‌رباره‌ی ک‌شه‌ی ژن کردووه، له‌مه‌سه‌له‌ی ته‌اق و ده‌نگدان و هه‌ند‌ك ب‌واری تر، به‌‌ام سه‌باره‌ت به‌حیجاب و میرات و هه‌ند‌ ب‌واری تر نه‌گ‌اوه‌وه‌و وه‌کو خ‌ی ماوه‌ته‌وه، له‌لایه‌کی تر ئایینی ئیسلام ئه‌رك و به‌‌وه‌بردنی خ‌زانی ب‌ پ‌یاو وه‌کو ی‌ز و به‌رزی که‌سایه‌تی ژن داناوه، له‌گه‌ ئه‌وه‌شدا ده‌کر‌ ژن هه‌مان ئه‌رك و به‌‌وه‌به‌ری هه‌ب‌، ئایینی ئیسلام سه‌باره‌ت به‌ما‌فی ژنان ب‌‌چوونی تایبه‌تی هه‌یه، دیاره ئه‌مه‌ش به‌‌پی‌ ل‌ک‌دانه‌وه‌ی ه‌زی م‌ر‌فی ئه‌م سه‌رده‌مه ژن زیانی له‌م مامه‌یه به‌رکه‌وتووه، ئه‌وه‌ش پ‌ویستی زیاتر به‌‌وون کردنه‌وه هه‌یه، ب‌ زیاتر ئاشناکردنی خه‌ك به‌ک‌شه‌ی ژن و گه‌یشتن به‌زیاتری ما‌فه‌کانیان.

رزگارکردنی ژن ل‌ل‌ای‌ن ئیسلام‌و

ئایینی ئیسلام وه‌ك ئاماژه‌مان پ‌دا له‌سه‌ره‌تای هاتنیدا گ‌گ‌انگاری و چاکسازی ز‌ری له‌ک‌شه‌ی ژندا کردووه، ئه‌وه‌ی ج‌گ‌ای سه‌رنجه ئایینی ئیسلام جه‌ختی له‌سه‌ر ده‌کاته‌وه پ‌ش‌په‌یدا‌بوونی ئیسلام ژنان زیند‌ب‌‌چا د‌کران، به‌‌ام ئیسلام هات و ئ‌و دیارد‌یه‌ی ن‌ه‌شت، له‌‌استیدا نا‌کر‌ ئه‌م دیارده‌یه گشتی بووب‌ت، ده‌شت ئه‌و مامه‌یه توندوتیژ و زینده‌به‌‌چا کردنه، نه‌ریتی تایبه‌تی ک‌مه‌گ‌ای عه‌ره‌ب یا به‌‌ش‌کی بووب‌ت، ئه‌گینا ه‌چ ی‌ی ت‌نا‌چ‌ت ک‌مه‌گ‌ایه‌ك هه‌موو ژنه‌کانیان ب‌کوژن و ته‌نیا پ‌یاو به‌‌ن‌ته‌وه، ئه‌ی که‌وایه له‌دایک بوون و به‌رده‌وامی ه‌چه‌ه‌کی م‌ر‌ف‌ له‌کام سه‌رچاوه‌بووه، به‌تایبه‌ت له‌سه‌ره‌تای هاتنی ئیسلام ووبه‌ری ده‌سه‌لاتی ئیسلام له‌سنوور‌کی که‌م دابوو و ته‌نیا شاری مه‌ککه و مه‌دینه‌ی ده‌گرته‌وه، له‌و سه‌رده‌مه‌شدا (تا‌انکاری) و (الغزو) پ‌كه‌ن‌ه‌ری که‌لتوری عه‌ره‌بی بووه و م‌ر‌فی عه‌ره‌بی به‌سروشتی خ‌ی تا‌انکاری به‌‌گ‌ایه‌کی ه‌وا و سه‌ربه‌رزانه ب‌ رزق و ب‌‌وی زانیوه و ده‌ستکه‌وته‌کانیشی له‌ زینده و مرده به‌‌ه‌وا

زانپوه .

له لایه کی تر پېش ئې و سړد م ی ئیسلام ناوی ناو (سهرده می جاهیلی و زینده به چا کردنی ژن)، ب زیاتر له ه زار سا پېش ئیسلام ل سړده می فیر و ن کا ندا ل میسر خاتوو (نه فریتی) ب ه زترین و ناودارترین ئا فر تی و سړد م، فیرعه ونی میسر له ژر کار یگه ری ئه ودا ئا یینی یه کتا په رستی اگه یان د، ئه مهش به وه رچه ر خان کی گرنگ داده نر ت، ژن ک بتوان به دی ب ن، هه روه ها ل ی م نی پا مه ککه و مه دینهش ب لقیس شازن کی به ه زبووه و ئستاش پاشماوه شو نه وارییه کانی شارستانیه تی شان نشینه که ی نیشانه ی به ه زی ئه و ده رده خات.

سهره ای ئه وهش هه زار سا پیش ئیسلام، ل بابل ن بوخ زنه سر ل ب ر خا تری ژن خ ش ویست ک ی سړسو هینترین باخچ ی دروستکردوو، که تا ئستاش ب باخچ ه لواسر واکانی بابل ناسراون.

ب گومان ده ب ت ئیسلام م بستی ل جاهل خ ع ر ب کانی م کک و م دین بوو ب ت، ئ گینا چن ده گونج ت ب بنیا تنه رانی ئ هرامه کان و تهختی به قیس و باخچ ه و اسراو کانی بابل و چه ندانی تر، ب جاهیل و سړد می تا ا نکاری و شه وش و کوشتاره کانی عه رب ب سهرده می پ شکه وتن و شارستانیه ت.

ه سو ب سک نی